

President Toomas Hendrik Ilves ja Eestisse ühepäevasele töövisiidile saabunud Poola riigipea Lech Kaczyński kõnelesid kohtumisel pikemalt Euroopa tulevikust, NATO laienemisest, Euroopa Liidu naabruspoliitikast ja energiajulgeolekust.

“Eesti ja Poola väga häid suhteid iseloomustab teineteisemõistmine ning usalduslikkus,” kinnitas president Ilves, kes kohtus Poola riigipeaga oma Ärna kodutalus. “Meie – Eesti ja Poola – väljakutse peitubki küsimuses, kuidas saaks sellist mõistmist ja usaldust luua võimalikult paljude riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel, mis lõppkokkuvõttes tähendaks rahulikumat Euroopat ja stabiilsemat maailma.”

Eesti riigipea rõhutas Lissaboni lepingu jõustumise olulisust Euroopa Liidu paremaks toimimiseks, öeldes, et lepingu mitteratifitseerimine oleks tagasilöökk liidu arengule.

President Ilves ja Kaczyński rääkisid aprillikuisest NATO tippkohtumisest, toetades alliansi avatud uste poliitika jätkamist.

“Eeldades, et kandidaatriigid Horvaatia, Makedoonia ja Albaania jätkavad vajalikke reforme, pooldame neile kõigile kolmele liitumiskutse esitamist Bukaresti tippkohtumisel,” sõnas Eesti riigipea. “Samuti ei tohi raugeda meie ind toetamiseks Gruusia ja Ukraina edasist euroatlantilist lõimumist, seejuures ei saa kolmandatel riikidel olla ka mitte kaudset vetoõigust alliansi otsustele.”

Rääkides Euroopa Liidu toest Ukrainale, Gruusiale ja Moldovale, nentisid Eesti ja Poola presidendid, et heaolu vööndi laienemine ühendusega sarnaselt mõtleivate ja käituvate riikide näol on kasulik kõigile.

“Meil tuleb julgustada demokraatia ning majandusreformide teele asunud riike olema sihi- ja enesekindlad oma püüdluste jätkamisel, mis tähendab peale abi- ja nõustamisprogrammide ka Euroopa Liidu tulevikku vaatavat avatud uste poliitikat,” kinnitas president Ilves.

Kõneldes julgeolekupoliitikast, ütles president Ilves, et Eesti toetab kollektiivse raketikaitseüsteemi väljaarendamist NATO-s, mis oleks seotud alliansi 5. artiklist tulenevate põhimõtetega – kollektiivkaitse ja võrdse kaitstavusega.

“Eesti ootab NATO Bukaresti tippkohtumiselt selget otsust, mis käivitaks alliansis lähiajal raketikaitsealaste poliitiliste põhimõtete, konsultatsioonimehhanismide ja nn koorma jagamise põhimõtete väljatöötamise,” sõnas Eesti riigipea. “Seejuures on oluline, et lahendused leitaks ka nende NATO Euroopa liitlaste kaitseks, keda Ameerika Ühendriikide rahvuslik süsteem ei kata. Nii peaks meie eesmärgiks olema ühtne, kogu NATO territooriumi kaitsev terviklik süsteem.”

Kõneldes olukorrast Kosovos, avaldasid riigipead lootust olukorra rahunemiseks, pidades tähtsaks NATO ja Euroopa Liidu koordineeritud ja otsustavaid jõupingutusi.

Riigipead rääkisid ka operatsioonidest Afganistanis ja Iraagis, pidades oluliseks NATO uue Afganistani-strateegia vastuvõtmist ning Euroopa Liidu ja ÜRO panuse suurendamist selle riigi jalule aidamisel.

Energiajulgeolekust kõneldes rõhutasid riigipead Ilves ja Kaczyński, et Euroopa Liit peab rääkima neis küsimusis ühel häälel.

“Ühel häälel kõnelemise saavutamiseks võiks esimese sammuna kaaluda Euroopa Komisjoni ja teiste liikmesmaade kohustuslikku teavitamist projektidest ja lepingutest, mis puudutavad kogu ühenduse julgeolekut ja energia varustuskindlust,” ütles president Ilves. “Olukord, kus liikmesriigid saavad lepingute sõlmimisest teada meedia vahendusel, ei ole mõistlik.”

Balti riikide julgeoleku seisukohast on eriti oluline Leedus asuva Ignalina tuumajaama ning Baltimaade ja Poola vaheliste ühenduste väljaehitamine, mis tagaks meie ühinemise Euroopa elektrisüsteemiga UCTE, toonitas Eesti riigipea, lisades: “Siin on vajalik saavutada selgus Ignalina protsessi edasise kulgemise ja partnerite osas. Peame vajalikuks Eesti, Läti, Leedu ja Poola energiaettevõtete vahelise aktsionäride lepingu kiiret sõlmimist ja projekti ettevõtte moodustamist.”

Ignalina uue tuumajaama projektiga seonduvad olulisemad otsused, näiteks reaktorite valik, tuleb teha partnerite konsensuse alusel, ütles president Ilves.

Tema sõnul vajavad ka Euroopa Liidu energiasuhted Venemaaga kindlat lepingulist alust: “Euroopa Liidu ja Venemaa uues raamlepingus peavad saama kajastatud Energiaharta lepingu põhimõtted, mis sätestavad võrdsuse, läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise. Uus, õiguslikult siduv raamleping looks senisest selgema ja laiema õigusliku aluse meie ühenduse suhtlemiseks Venemaaga.”

Eesti ja Poola presidendid võtsid vastu ühisdeklaratsiooni, milles kutsusid Euroopa riikide valitsusi arutama võimalust luua rahvusvaheline komisjon kommunismi inimsusevastaste kuritegude ja inimõiguste rikkumiste uurimiseks.

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229